

Други разред

Српски језик

Модул 5: Књижевни језик, фонетика и морфологија

Наставне јединице: Глаголи, граматичке категорије

Глаголски вид и род

Лични и нелични глаголски облици

➤ Смјернице за рад:

Пажљиво прочитај дати материјал. **Најважније податке о глаголима препиши у свеску и уради задатке дате у наставном листу (преписати у свеску обавезно).**

ГРАМАТИЧКЕ КАТЕГОРИЈЕ ГЛАГОЛА

Глаголи су промјенљиве ријечи и имају 7 граматичких категорија: граматички род, граматички број, глаголски вид, глаголске род, глаголско вријеме, глаголски начин и лице. Промјена глагола по лицима, временима и начинима назива се конјугација.

Глаголи су промјенљиве ријечи које означавају радњу (читати, трчати, играти се, пјевати, пливати, копати, учити, причати, ломити, ударати, гребати), стање (спавати, сањати, стајати, лежати, осјећати се, црвенети се, мислити, вољети, жељети) или збивање (дувати, фијукати, грмити, пљускати, кишити, наоблачити се, сњежити, свитати).

ГЛАГОЛСКИ ВИД

Према свршености радње, стања или збивања глаголи се дијеле на:

- Свршене - означавају завршену радњу (устати, бацити, дати, доћи, научити, одвојити, појести, рећи...)
- Несвршене - означавају радњу која још траје (устајати, давати...)

ГЛАГОЛСКИ РОД

Према прелазности радње на објекат глаголи се дијеле на:

- Прелазне - уз себе могу имати именицу у акузативу без приједлога (кувати, купати, читати, сјећи, бацати, пјевати, ударати, сањати...)
- Непрелазне - уз себе не могу имати именицу у акузативу без приједлога (сјести, устати, мислити, ићи, успјети, личити, лежати, стајати...)
- Повратне - уз себе имају ријеч СЕ (играти се, чешљати се, смејати се, умивати се, облачити се...)

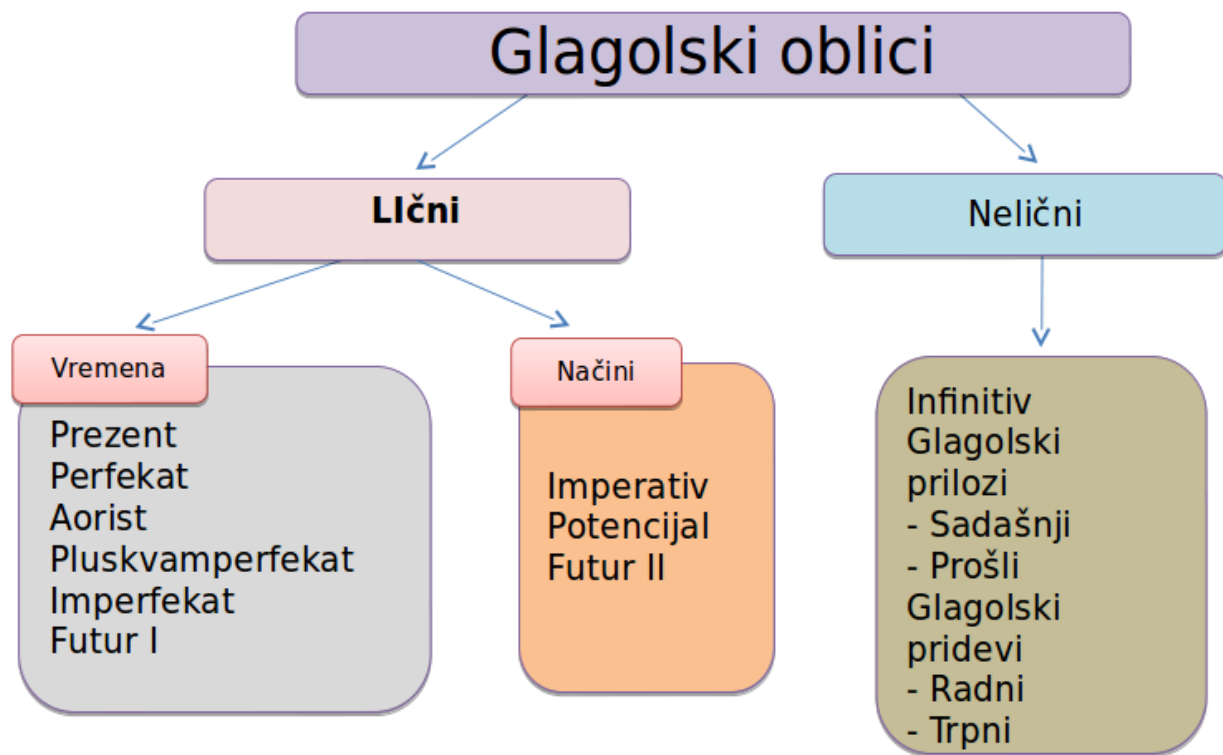
ЛИЧНИ И НЕЛИЧНИ ГЛАГОЛСКИ ОБЛИЦИ

Према томе да ли разликују лица, глаголски облици се дијеле на:

► Неличне - не мијењају се по лицима, а то су:

инфинитив - основни глаголски облик којим се именује само глаголска радња; **радни глаголски придјев**; **трпни глаголски придјев**; глаголски прилог прошли, глаголски прилог садашњи.

► Личне - мијењају се по лицима, а то су: **презент**; **перфекат**; **футур I**; **имперфекат**; **плусквамперфекат**; **аорист**; **футур II**; **императив**; **потенцијал**.

Додатни материјал

<https://nastavnicatamara.blogspot.com/2021/03/5.html>

Понови стечено знање о грађењу свих глаголских облика.

Наставни лист – ГЛАГОЛИ

1. Подвуци личне глаголске облике: императив, глаголски придјев радни, инфинитив, презент, футур први, потенцијал, глаголски прилог садашњи
2. Напиши неличне глаголске облике.
3. Попуни табелу:

глагол	инфинитивна основа	презентска основа
радити		
казати		
лећи		

4. Подвуци прелазне глаголе: скочити, посадити, узети, сјести, направити, пити, одмарати
5. Одреди вид и род глагола: глаголски вид: глаголски род:

написати	_____	_____
пасти	_____	_____

6. Попуни табелу (личне глаголске облике наведи у првом лицу једнине):

ИНФИНИТИВ				НОСИТИ
ПРЕЗЕНТ			ИГРАМ	
ПЕРФЕКТАТ		САМ МИСЛИО		
ФУТУР ПРВИ	УРАДИЋУ			
ПОТЕНЦИЈАЛ				

7. Шта не припада низу? ЧЕКАО, ЧЕКАМ, ЧЕКАЈ, ЧЕКАЋУ, ЧЕКАТИ

8. Глагол вољети напиши у облику:

3. л. мн. презента _____

глаголског придјева трпног _____

1. л. мн. футура другог _____

2. л.мн. императива _____

9. Којим глаголским обликом исказујемо заповијест? _____

Наведи примјер у реченици! _____

10. Напиши 1. л. једнине презента сљедећих глагола:

доћи _____

заспати _____

извинити се _____

сјести _____

11. Напишите који је глаголски облик употребљен у првом, а који у другом примјеру:

Сједи на клупу! _____

Сједи на клупи. _____

12. Из следећих реченица идвој глаголе и одреди им облик.

Док је чекао Марију, Марко се нестрпљиво освртао како би је угледао. Помисли да можда неће доћи. Сазнао је да се сели, па ју је позвао на састанак. Желио је отићи с њом.

13. Поред наведене тврдње заокружи тачан одговор.

САМО ЛИЧНИ ГЛАГОЛСКИ ОБЛИК МОЖЕ БИТИ ПРЕДИКАТ У РЕЧЕНИЦИ.

тачно / нетачно

14. Наведи личне глаголске облике.

15. Како се гради аорист?

16. Препиши правилно следеће реченице:

Дјецо, да ли би путовали на Златибор?

Ја би попио лијек кад би знао да ће ми помоћи.

Попи, помоћиће ти!

Не ћу ти позајмити књигу, јер неверујем да ћеш је прочитати.

17. Подвуци исправно написане облике футура првог:

МИСЛИ ЋУ, УЋИ ЋУ, ГЛЕДА ЋУ, ПРОЋИ ЋУ, КУПИЋУ, ЧЕЗНУЋУ, КРЕНУЋУ, ПРЕЋИЋУ,
ЛЕЋИ ЋУ